C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.4r-756/2023

Instanţa de fond: Judecătoria Bălți
sediul Central
Judecător: V.Schibin

D E C I Z I E
ÎN NUMELE LEGII

08 noiembrie anul 2023 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi

Având în componenţa sa:
Preşedintele şedinţei de judecată Rotaru Ala
Judecătorii: Burdeniuc Ruslana, Pușca Dumitru

Cu participarea:
Avocaților Paladi Tudor, Osoian Lilian

A judecat în şedinţa publică recursul declarat de către avocatul Osoian Lilian în interesele victimei Friptuleac Grigore împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 28.07.2023 în cauza contravențională în baza art.179 Cod Contravențional al RM în privința lui

Cernei Sergiu, IDNP *****, născut la *****, domiciliat *****

După expunerea esenţei cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți sediul Central din 28.07.2023 s-a încetat procesul contravenţional în privinţa lui Cernei Sergiu pe faptul comiterii contravenţiei prevăzute la art.179 Cod contravenţional, pe motivul intervenirii prescripţiei de tragere la răspundere contravenţională.

Avocatul Osoian Lilian în interesele victimei Friptuleac Grigore a depus recurs asupra hotărârii instanţei de fond, cu invocarea că consideră hotărârea instanţei de fond neîntemeiată, ilegală, părtinitoare contravenientului, argumentele sunt subiective și urmează a fi casată din următoarele considerente:

-Analizând situaţia de fapt a cauzelor Ziliberberg contra Moldovei, Hotărâre din 01.02.2005, §35 și Anghel contra României, hotărâre din 04.10.2007, §52, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că în aceste speţe predomină elementele care sugerează că a fost vorba de

acuzaţii penale. Astfel, în materie contravenţională au fost recunoscute garanţiile procedurale specifice materiei penale.
-Potrivit art.30 al.(3) Cod Contravenţional, termenul special de prescripţie pentru contravenţiile prevăzute la art.74 al.(4) și (10), art.781, art.1551 , art.177 alin.(3) și (4) lit.c), d), g) și art.179 este de 18 luni. Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenţie, fapta a fost reţinută ca fiind comisă de către Cernei Serghei din an. 2015 pînă în present. Finalizarea lucrărilor în construcţie, recepţionarea lucrărilor/imobililor au o procedură special prevăzută de lege si nu poate fi realizată prin declaraţiile martorilor.
-În motivarea recursului invocăm faptul, că la adoptarea hotărârii instanţa nu a ţinut cont şi nu s-a expus în privinţa faptului, că contravenţia prevăzută la art.179 Cod contravenţional este o contravenţie continuă prevăzută de art.11 Cod contravenţional, potrivit căruia se consideră contravenţie continuă fapta care se caracterizează prin săvîrşirea neîntreruptă, timp nedeterminat, a activităţii contravenţionale. În cazul contravenţiei continue nu există pluralitate de contravenţii. Contravenţia continuă se consumă în momentul încetării acţiunii sau inacţiunii contravenţionale sau al survenirii unor evenimente care împiedică această activitate.
-Conform prevederilor din Codul de procedură penală aplicate corespunzător se conchide că, instanţa de fond în mod pripit şi eronat a dispus încetarea procesului contravenţional pornit în privinţa lui Cernei Sergiu în baza art.179 Cod contravenţional din motivul intervenirii prescripţiei răspunderii contravenţionale, fără a ţine cont de faptul că contravenţia prevăzută la art.179 Cod contravenţional este o contravenţie continuă, aceasta nu are o perioadă consumată a săvârşirii şi nici nu are importanţă deosebită data începerii săvârşirii faptei datorită caracterului specific al contravenţiei în domeniul urbanistic/construcţii, adică faptul că ea nu se consumă instantaneu, ci are o desfăşurare în timp, pe etape de lucrări, contravenientul săvârşind fapta din momentul începerii construcţiei în lipsa actelor permisive şi pînă la obţinerea actelor respective.
-Or, în raport cu această modalitate de săvârşire a faptei, care îi imprimă un caracter continuu, contravenţia trebuie considerată că se comite pe întregul parcurs a încălcării Legii nr.721-XIII din 02.02.1996 privind calitatea în construcţii. În acest sens sunt relevante prevederile art.11 alin.(1) Cod contravenţional, care prevede că, se consideră contravenţie continuă fapta care se caracterizează prin săvîrşirea neîntreruptă, timp nedeterminat, a activităţii contravenţionale. În cazul contravenţiei continue nu există pluralitate de contravenţii. Potrivit prevederilor alin. (2) al aceluiaşi articol, contravenţia continuă se consumă în momentul încetării acţiunii sau inacţiunii contravenţionale sau al survenirii unor evenimente care împiedică această activitate. La acest capitol se notează că, contravenţia continuă, ca şi contravenţia unică, se caracterizează sub raport obiectiv printr-o singură acţiune (inacţiune), printr-un singur rezultat, iar subiectiv - printr-o singură formă de vinovăţie a aceluiaşi făptuitor.
-Specificul ei constă în faptul că acţiunea (inacţiunea) ilicită durează natural în timp până când făptuitorul o abandonează sau continuarea ei este împiedicată de anumite evenimente. În acest sens instanţa se relevă că, activitatea ilicită la unele contravenţii continue este susceptibilă de întreruperi determinate de natura acestei activităţi. În raport cu acest fapt, doctrina deosebește contravenţiile continue permanente de contravenţiile continue succesive. Astfel, contravenţiile continue permanente se caracterizează prin desfăşurarea activităţii ilicite fără întrerupere, care nu necesită intervenţia făptuitorului pentru prelungirea ei, spre deosebire de cele succesive, care permit unele întreruperi în desfăşurarea activităţii ilicite. Se statuează că, împărţirea contravenţiilor continue în permanente şi succesive are şi importanţă practică, fiindcă în cazul lor nu există o pluralitate de contravenţii. Mai mult ca atât, se constată, că orice întrerupere a

contravenţiei continue permanente are valoarea unei epuizări a activităţii ilicite, iar reluarea activităţii ilicite înseamnă săvârşirea unei noi contravenţii continue.
-Tot aici, considerăm necesar de a evidenţia şi faptul că, contravenţia continuă se consumă din momentul încetării activităţii ilicite sau din cauza survenirii unor elemente care împiedică această activitate. Astfel se concluzionează că, în sensul termenului de „survenirea unor evenimente care împiedică această activitate", încetarea activităţii ilicite poate avea ca sursă atât voinţa făptuitorului, cât şi intervenţia autorităţii de stat prin constatarea ei, cu demararea procesului contravenţional construit în raport cu împrejurările existente până la depistare şi care nu este în drept ca în interiorul aceluiaşi proces persoanei să-i fie imputate fapte de viitor, sau prin acţiunea altor persoane.
-În asemenea împrejurări, se constată că este nejustificată soluţia instanţei de fond precum că construcţia mansardei şi celui de-al doilea imobil a avut loc în anul 10, aceasta fiind şi data comiterii contravenţiei şi, respectiv, din anul 2010 a expirat termenul prevăzut la art.30 alin.(3) Cod contravenţional, fapt ce a dus la încetarea procesului contravenţional din motivul intervenirii prescripţiei răspunderii contravenţionale, or, în speţă contravenţia a fost consumată la 09.03.2023, adică în momentul constatării comiterii contravenţiei de către Direcţia Supraveghere Tehnică Nord a Agenţiei pentru Supraveghere Tehnică, Fotescu Vadim, respectiv, din această dată urmează a fi calculat termenul prescripţiei răspunderii contravenţionale de 18 luni.
-Contravenientul Sergiu Cernei în şedinţă de judecată a recunoscut că a încercat recent să obţină documentele necesare de la Primăria s.Scumpia pentru a înregistra aceste construcţii neautorizate, însă Primăria i-a refuzat. Prin urmare, invocăm, că la judecarea cauzei instanţa de fond nu a ţinut cont de cerinţele art.458 Cod Contravenţional, care prevede că la examinarea cauzei contravenţionale instanţa de judecată este obligată să determine caracterul veridic al contravenţiei imputate, vinovăţia persoanei precum şi alte circumstanţe ce au importanţă la examinarea cauzei, adică să examineze cauza sub toate aspectele, complet şi obiectiv, cu respectarea dreptului la un proces echitabil şi la apărare.
-Subsecvent s-a relevat că, prin neaplicarea demolării în procesul contravenţional întocmit, instanţa a ignorat faptul că construcţia neautorizată a fost executată de către persoane neatestate în executarea lucrărilor de construcţie si ca rezultat este executată cu încălcarea normativelor în construcţii, fapt ce a dus la lipsa de calitate a ei, cu producerea unui impact asupra bunului imobil, în rezultatul căruia este posibilă prăbuşirea construcţiei neautorizate si afectarea blocului existent.
-Adoptând soluţia în cauză, invocăm prevederile art.473 alin.(1) pct.(2) Cod contravenţional, conform căruia, (1) După examinarea recursului, instanţa de recurs adoptă una dintre următoarele decizii: 2) admite recursul, casând hotărârea atacată, şi dispune rejudecarea cauzei în primă instanţă. Potrivit art.394 alin.(4) Cod contravenţional, judecarea cauzei în şedinţă judiciară va fi argumentată şi efectuată cu respectarea tuturor regulilor de procedură judiciară. La rejudecarea cauzei pentru repararea erorilor de drept, cercetând materialele cauzei se constatat temeiul prevăzut de art.466 lit.d) Cod contravenţional, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluţia ori motivarea soluţiei contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau dispozitivul hotărârii redactate nu corespunde dispozitivului pronunţat după deliberare. Cu referire la chestiunile care urmează a fi elucidate la adoptarea hotărârii contravenţionale, prevederile art.458 alin.(1) lit.f) Cod contravenţional stabilesc, examinând cauza contravenţională, instanţa de judecată este obligată să determine alte aspecte importante pentru soluţionarea justă a cauzei. Prevederile art.462 Cod contravenţional, stabilesc expres elementele de conţinut care trebuie întrunite la adoptarea hotărârii de către instanţa de judecată şi

chestiunile la care trebuie să facă referire instanţa de judecată, repartizate corespunzător fiecărei părţi a hotărârii. Astfel, potrivit art.462 alin.(5) lit.a), b) Cod contravenţional, a) soluţia privind încetarea procesului contravenţional, sau b) dispozitivul cuprinde soluţia cu privire la vinovăţia persoanei de săvârşirea contravenţiei imputate şi, după caz, la stabilirea sancţiunii contravenţionale, la aplicarea măsurii de siguranţă sau la înlăturarea executării sancţiunii. Raportând aceste norme hotărârii adoptate de prima instanţă la 28.07.2023 în cauza contravenţională de învinuire a lui Sergiu Cernei în baza art.179 Cod contravenţional, se stabileşte că atât în dispozitivul Hotărârii Judecătoriei Bălţi (sediul Central) din 28.07.2023 cât şi în partea motivată a hotărârii nu prevede soluţia vizavi de solicitarea agentului constatator cu privire la demolarea construcţiei neautorizate si remedierea construcţiilor afectate în urma intervenţiilor neautorizate, cu privire la vinovăţia persoanei, pedeapsa aplicată, deşi în descriptivul hotărârii instanţa a elucidat atare chestiuni. În urma celor constatate, menţionăm, că este prezent temeiul prevăzut de art.466 lit.d) Cod contravenţional, iar această eroare nu poate fi corectată la examinarea cauzei în ordine de recurs, fapt ce condiţionează remiterea cauzei la rejudecare în prima instanţă.
-Totodată, art.439/6 alin.(1), (3), (4) din Cod Contravenţional, prevede demolarea construcţiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute de art.116, 134, 168, 177 alin.(3), art.178, 179 şi 226 şi atrage, după caz, remedierea construcţiilor afectate în urma intervenţiilor neautorizate. Invocăm în recurs: în concluzie se reţine că la caz instanţa de fond a respins demersul agentului constatator cu privire la aplicarea măsurii de constrîngere motivînd prin aceia că agentul constatator nu a prezentat careva acte care să ateste că în urma efectuării construcţiilor neautorizate a fost modificată structura de rezistenţă, or prin o astfel de abordare instanţa a inversat sarcina probaţiunii. Consttrucţia a fost edificată de pesoane neinstruite, fără a deţine careva acte permisive de a construe.
-Conform art.439/6 Cod contravenţional, „(1) Demolarea construcţiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art.116, 134, 168, art.177 alin.(3), art.178, 179 şi 226 şi atrage, după caz, remedierea construcţiilor afectate în urma intervenţiilor neautorizate. (3) Demolarea construcţiilor neautorizate şi defrişarea arborilor şi arbuştilor se dispun de către instanţa de judecată şi pot fi aplicate chiar dacă este înlăturată răspunderea contravenţională în temeiul art. 26 sau procesul contravenţional a încetat în temeiul art.441 alin.(1) lit.f). (4) Demolarea construcţiilor neautorizate şi defrişarea arborilor şi arbuştilor se execută de către contravenient pe cont propriu sau de către autorităţile administraţiei publice locale din contul proprietarului.
-Instanţa de fond a protejat în totalitate interesele făptuitorului. Se subliniază în acest sens, spre ex., că, CEDO, în speţa Luka contra României a evidenţiat că Articolul 6 implică faptul că deciziile instanţelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părţile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiţiei. Altfel spus, art.6 îi atribuie „instanţei” obligaţia de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor şi probelor părţilor, cu excepţia cazului în care se apreciază relevanţa acestora şi fără a fi înţeleasă ca implicând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk împotriva Ţărilor de Jos, pct.19-20, pct.59 şi 61). Curtea evidenţiază că trebuie să se ţină seama de relevanţa şi incidenţa argumentului sau motivului cu privire la care instanţa nu s-a pronunţat la încheierea cauzei (Jahnke şi Lenoble împotriva Franţei (dec.), nr.40490/98 şi Dima împotriva României, 16 noiembrie 2006). Din interpretarea art.6 al CEDO, pronunţarea de către instanţele judecătoreşti a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanţiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligaţiunea instanţei judecătoreşti de a se

expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerinţelor acţiunii, precum şi argumentelor invocate de către părţi întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora.
-La caz, instanţa de judecată nu s-a expus în privinţa nici unuia din argumentele, declaraţiile în sedinţă a părţii vătămate, Grigore Friptuleac și Daniel Friptuleac, dar a preferat să se expună doar în privinţa declaraţiilor martorilor părţii apărării, în urma cărora, chipurile, au fost recepţionate lucrările de construcţie la imobile).
-Instanţa de fond menţionează, citez din text: „Totodată, se atestă faptul că, agentul constatator atât la remiterea dosarului contravenţional pentru examinare în fond, cât și ulterior pe parcursul cercetării judecătoresti nu a demonstrat că necesitatea dispunerii demolării construcţiei neautorizate este necesară în vederea înlăturării unor consecinţe sau a unui pericol, asa cum este impus de art.439/4 Cod contravenţional, or, scopul preventiv al combaterii contravenţiei date urmând a fi atins prin pedeapsa amenzii aplicate în privinţa contravenientului.” Scopul preventiv constatat de instanţă a fost total eronat, deoarece contravinientul nu a avut ca pedeapsă amenda. Şi în acest sens hotărârea instanţei de fond este una CONFUZĂ.
-Totodată, potrivit pct.19 al Deciziei Curţii Constituţionale nr.33 din 29.03.2028 de inadmisibilitate a sesizării nr.153a/2017 privind controlul constituţionalităţii art.439/4 litera b) şi art.439/6 Cod contravenţional, deși măsura demolării construcţiilor neautorizate este aplicabilă în cazul comiterii acestor contravenţii, incidenţa ei nu este determinată de existenţa răspunderii contravenţionale pentru fapta săvârsită, ci de existenţa stării de pericol relevată de acea faptă.
-P. 20. În acest sens, Curtea reţine că demolarea construcţiilor neautorizate este aplicabilă chiar dacă este înlăturată răspunderea contravenţională în baza articolului 26 [Înlăturarea răspunderii contravenţionale] sau dacă este încetat procesul contravenţional în baza articolului 441 alin.(1) lit.f) [încetarea procesului contravenţional în cazul când nu este identificat făptuitorul, iar termenul prescripţiei tragerii la răspundere contravenţională a expirat].
-Instanta de fond nu s-a expus nici în partea descriptivă și nici în cea decizională în privinţa aplicării măsurii de demolare a construcţiei neautorizate, fapt care a afectat drepturile părţii vătămate:
-Totodată instanţa de fond nu a elucidat:
1. Existenţa stării de pericol relevată de fapta lui Cernei Sergiu;
2. Asigurarea ordinii publice prin prevenirea consecinţelor negative în cazul unor construcţii realizate cu nerespectarea prevederilor legii.
-Procesul-verbal contravenţional a fost întocmit la 09.03.2023 la plângerea părţii vătămate Grigore Friptuleac, care a invocat, că este în litigiu cu Cernei Sergiu din an.2010, de când s-a adresat personal la el, iar apoi la autorităţi, inclusive în instanţa de judecată, în care a invocat că pe terenul său, proprietate privată s-au atestat construcţii neautorizate, care depăseste vădit linia de hotar. Deci se atestă 2 încălcări: 1.) construcţie neautorizată și 2). depăsirea hotarului învecinat.
-Instanţa de fond nu a elicudat și nu s-a expus în ce mod, prin hotărârea emisă se asigură ordinea publică prin prevenirea consecinţelor negative în cazul unor construcţii realizate cu nerespectarea prevederilor legii, precum si existenţa unui pericol în acest sens. Sunt relevante, ca argument în cererea de recurs, că instanţa nu s-a expus în privinţa hotărârilor de judecată emise si anexate la materialele cauzei: ...Astfel, a îngrădit accesul la justiţie prin neasigurarea executării prompte a Hotărârii judecătoresti din 18.10.2018, favorizând făptuitorul în acest sens, debitorul procedurii de executare. La acest capitol este necesar a se vedea hotărârile judecătoresti anexate, precum si argumentele constatate în ele. Acest fapt de incertitudine, omis a fi elucidate pe deplin în instanţa de fond, poate fi obiectul unei plângeri la CEDO în cauza de verificare a aspectelor si condiţiilor

ce au dus la neexecutarea hotărârii judecătoresti irevocabile, examinarea acesteia în baza Legii nr.87 fiind în derulare.

-Existenţa stării de pericol relevată de fapta lui Cernei Sergiu, precum și asigurarea ordinii publice prin prevenirea consecinţelor negative în cazul unor construcţii realizate cu nerespectarea prevederilor legii rezultă din următoarele acte anexate la amterialele dosarului, în privinţa căror nu s-a expus instanţa de fond, creînd atitudinea în privinţa unei hotărâri nemotivate a instanţei de fond.
1. Hotărârea Judecătoriei Chisinău sediul Centru din 10.03.2023;
2. Încheierea Judecătoriei Bălţi sediul Central din 16.06.2023;
3. Cerere de recurs la Decizia Curţii de Apel, Bălţi din 16.12.2022.
-La sedinţa din 19.07.2023 partea vătămată Grigore Friptuleac și avocatul nu am fost citaţi și nu am participat la examinarea cauzei.
-În acelasi context, relevante sunt dezideratele din Hotărârea Curţii Constituţionale nr.28 din 22.11.2018, §65, în care Curtea a reţinut în jurisprudenţa sa că, sistemul de sancţionare al statului trebuie să funcţioneze de o asemenea manieră încât cei vulnerabili, să fie convinsi că sistemul judiciar va reacţiona împotriva ilegalităţilor comise faţă de ei si nu le va tolera sau nu îi va lăsa pe făptuitori nepedepsiţi. Dacă nu s-ar putea stabili o pedeapsă din cauza reglementării deficitare a legii, scopul legii contravenţionale nu ar fi atins, fapt care ar alimenta scepticismul public la adresa sistemului judiciar.
-Solicitând admiterea cererii de recurs, casarea hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 28.07.2023, cu remiterea cauzei spre examinare în instanţa de fond, la rejudecare, dacă erorile menţionate nu pot fi reparate în instanţa de recurs.

În ședința instanței de recurs avocatul Osoian Lilian în interesele victimei Friptuleac Grigore a susținut recursul declarat și a solicitat să fie admis din motivele invocate.

Victima Friptuleac Grigore în ședința instanței de recurs a susținut recursul declarat de avocat și a solicitat să fie admis din motivele invocate.

În ședința instanței de recurs avocatul Paladi Tudor în interesele lui Cernei Sergiu a solicitat recursul declarat să fie respins ca nefondat.

Cernei Sergiu în ședința instanței de recurs a solicitat respingerea recursului declarat.

Verificând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei şi cu prevederile legii în vigoare, Colegiul penal constată că recursul urmează a fi respins ca nefondat, cu menţinerea hotărârii instanţei de fond ca legale, reeşind din următoarele considerente.

Concluzia instanţei de recurs rezultă din prevederile art.473 al.1 p.1 lit.c Cod Contravenţional al RM, potrivit căruia se indică, că după examinarea recursului, instanţa de recurs adoptă una dintre următoarele decizii: 1) respinge recursul şi menţine hotărârea atacată dacă recursul: c) este nefondat.

Colegiul penal constată că judecând cauza contravenţională prezentă instanţa de fond a respectat normele procesuale, a verificat în mod obiectiv circumstanţele cauzei şi a dat probelor administrate o apreciere legală, just ajungând la concluzia privind constatarea faptei contravenționale prevăzute de art.179 Cod Contravențional al RM ca comise de Cernei Sergiu, totodată cu încetarea procesului contravenţional în privința lui Cernei Sergiu pe faptul comiterii contravenției prevăzute de art.179 Cod Contravenţional, în legătură cu intervenirea prescripţiei de tragere la răspundere contravenţională.

Astfel, instanţa de fond a stabilit, că Cernei Sergiu în perioada anilor 2003-2004 a efectuat lucrări de construcţie montaj a garajului şi în perioada anilor 2014-2015 a efectuat

lucrări de construcţie-montaj a mansardei la garaj, anexat la caza de locuit cu mărimea de 4,5x 6,0m şi înălţimea de 4,9 m, la fel a fost stabilit că în anul 2010 a efectuat lucrări de construcţie a construcţiei auxiliare cu mărimea de 3,0x12,0, înălţime 2,3 m, ce sunt executate în lipsa certificatului de urbanism şi a autorizaţiei de construire (Adeverinţă nr.56 din 11.01.2023 eliberată de către primarul comunei Scumpia r-nul Făleşti, Petru Friptuleac). Astfel în urma celor expuse a încălcat art.22 alin.1 lit.b) fără certificat de urbanism, autorizaţie de construire şi a vizelor prevăzute de Legea nr.721 din 02.02.1996 cu privire la calitatea în construcţii, la fel s-a încălcat alin.1) art.13 a Legii 721 din 02.02.1996 cu privire la calitatea în construcţii unde se indică că, lucările de construcţii, precum şi de modernizare, modificare, transformare, consolidare şi de reparaţii se execută numai pe bază de proiect elaborat de către persoane fizice sau juridice şi verificat de către verificatori de proiecte atestaţi. Elaborarea proiectelor se efectuiază în modul stabilit cu respectarea documentelor normative în vigoare, regimului arhitectural- urbanistic şi regimului tehnic, indicate în certificatul de urbanism eliberat de autoritatea administraţiei publice locale. La fel s-a încălcat Legea 163 din 09.07.2010 - privind autorizarea executării lucărilor de construcţie art.28 alin.1) Construcţiile executate în lipsa sau cu încălcarea autorizaţiei de construire/documentaţiei de proiect, sau în lipsa certificatului constatator care confirmă aplicarea principiului aprobării tacite se consideră construcţii neautorizate, prin ce s-a încălcat art.179 Cod contravenţional al Republicii Moldova - Construcţii neautorizate si intervenţii neasutorizate la construcţiile existente -Executarea construcţiilor de orice categorie, a lucărilor de modificare, reamenajare, consolidare si reparaţie capitală a clădirilor si edificiilor, indeiferent de tipul de proprietate si de destinaţie, fără autorizaţie de construcţie.

În acest sens, instanța de fond a motivat că agentul constatator în procesul-verbal cu privire la contravenţie nr.00603 din 09.03.2023 a descris fapta contravenţională și a indicat timpul comiterii acesteia, dar agentul nu a constatat corect timpul comiterii contravenţiei, indicat în act, aceasta avînd la bază doar declaraţiile părţii vătămate Friptuleac G.

În sedinţa de judecată, însă, atît conform declaraţiilor persoanei în privinţa căreia a fost pornit proces contravenţional, cît și conform declaraţiilor a 3 martori: *****, ***** și *****, precum și prin analiza materialelor cauzei, instanţa a stabilit cu certitudine, că construcţia garajului a avut loc între anii 2003-2004 și între anii 2014-2015 a fost edificată mansarda garajului, iar construcţia accesorie de menţinere a păsărilor din curtea casei a avut loc în anul 2010.

Instanța de fond a remarcat, că potrivit Informaţiei cadastrale, Cernei Serghei a procurat gospodăria, formată din teren cu nr.cadastral ***** cu suprafaţa de 0,0772 ha și casa de locuit cu nr.cadastral ***** conform Contractului de vînzare-cumpărare din 29.10.2003, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la 31.10.2003, existînd de rînd cu casa de locuit - terasa de 11 m.p. și sopron de 15,3 m.p. (f.d.32-36). Respectiv, deja la achiziţie în anul 2003 exista partea de fundament a garajului și a existat și sopron. Martorii audiaţi, la fel, au confirmat cele constatate în sedinţa de judecată.

Instanţa de fond a apreciat, că contrar menţiunii agentului constatator, că lucrările în construcţie se efectuează pînă în prezent, totusi nu au fost prezentate careva probe care să confirme derularea la moment a lucrărilor de construcţie: ex: imagini cu lucrători, materiale de construcţie, schele, acte privind construcţia, etc. Martorul *****, care a declarat sub jurămînt că el a fost constructorul garajului, a specificat că, lucrările de construcţie au fost terminate.

La fel și din declaraţiile martorilor ***** și ***** rezultă, că lucrări de construcţie la obiectele indicate nu se desfăsoară, fiind finalizate. Însăsi persoana în privinţa căreia a fost pornit

procesul a menţionat că a finalizat lucrările de construcţie la obiectele indicate în anul 2010 la construcţia anexă pentru păsări și în anul 2015 la garajul cu mansardă. Instanţa după poze a apreciat, că pentru tipologia construcţiilor indicate, aflate în mediul rural, lucrările de construcţie sunt finalizate și nu se petrec pînă în prezent, precum a indicat agentul constatator.

Instanţa a constatat justeţea constatărilor în fond ale agentului constatator, or Cernei Sergiu a construit construcţia anexă pentru păsări și garajul cu mansardă fără a deţine certificat de urbanism, autorizaţie de construcţie, fapt dedus din adeverinţa nr.56 din 11.01.2023 a Primăriei com.Scumpia, r.Fălesti, primar Friptuleac P. și recunoasterea acestui fapt nemijlocit de către Cernei Sergiu în sedinţa de judecată. Respectiv, a fost admisă de către ultimul comiterea contravenţiei prevăzute de art.179 Cod contravenţional, și anume construcţii și interventii neautorizate la construcţiile existente, executarea lucrărilor de reamenajare, reparaţie capitală a clădirilor si edificiilor, fără autorizaţie de construcţie.

Or, potrivit art.28 alin.(1) din Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcţie nr.163 din 09.07.2010, construcţiile executate în lipsa sau cu încălcarea autorizaţiei de construire/documentaţiei de proiect sau în lipsa certificatului constatator care confirmă aplicarea principiului aprobării tacite se consideră construcţii neautorizate.

Deși părţile s-au axat cel mai mult în examinare și dezbateri pe aspecte de amplasament, delimitare de hotar între vecini, instanţa a indicat că nu examinează chestiuni privind amplasamentul construcţiilor menţionate, avînd în vedere, că această chestiune, de rînd cu delimitarea hotarelor dintre terenurile lui Cernei Sergiu și Friptuleac Grigore, reprezintă o chestiune de litigiu complex, pasibil a fi soluţionat pe cale extrajudiciară, prin antrenarea autorităţii publice locale, organului cadastral si acordului ambilor vecini -proprietari de terenuri, fie pe cale judiciară în ordine civilă generală în condiţiile litigiului care nu poate fi soluţionat amiabil, nu formează obiectul examinării în prezenta cauză.

Conform art.30 alin.(1), (3) Cod contravenţional, prescripţia înlătură răspunderea contravenţională, termenul special de prescripţie pentru contravenţiile prevăzute la art.179 este de 18 luni. Termenul de prescripţie curge de la data săvîrşirii contravenţiei şi pînă la data rămînerii definitive a hotărîrii cu privire la cauza contravenţională.

La caz, instanţa a constatat, că fapta de efectuare a lucrărilor de construcţie și construcţie în lipsa autorizaţiei de construcţie de către Cernei Sergiu a garajului a fost efectuată între anii 2003-2004, edificarea mansardei la garaj în anii 2014-2015, edificarea construcţiei auxiliare în anul 2010.

Calculată pentru fiecare fapt perioada chiar de la ultima dată a anilor menţionaţi pînă la momentul de faţă, s-a constată că a expirat termenul de 18 luni de tragere la răspundere contravenţională.

Conform art.26 lit.d) Cod contravenţional, înlăturarea răspunderii contravenţionale pentru fapta ce conţine elementele constitutive ale contravenţiei are loc în cazul: prescripţiei răspunderii contravenţionale.

Astfel, pe motivul expirării termenului de prescripţie de tragere la răspundere contravenţională, urmează a fi înlăturată răspunderea contravenţională în raport cu Cernei Sergiu pentru faptul comiterii contravenţiei prevăzute la art.179 Cod contravenţional.

Conform art.441 alin.(1) lit.b) Cod contravenţional, procesul contravenţional nu poate fi pornit, iar dacă a fost pornit, nu poate fi efectuat şi va fi încetat în cazurile în care se constată vreunul din temeiurile prevăzute la art.3 alin.(3), art.4 alin.(3), art.20-31.

Fiind întrunit temeiul de înlăturare a răspunderii penale în legătură cu prescripţia tragerii la răspundere contravenţională, procesul contravenţional urmează a fi încetat.

Conform art.439/6 alin.(1), (3) Cod contravenţional, demolarea construcţiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art.116, 134, 134/1, 168, art.177 alin.(3), alin.(4) lit.c), d), art.178, 179 şi 226 şi atrage, după caz, remedierea construcţiilor afectate în urma intervenţiilor neautorizate. Demolarea construcţiilor neautorizate şi defrişarea arborilor şi arbuştilor se dispun de către instanţa de judecată şi pot fi aplicate chiar dacă este înlăturată răspunderea contravenţională în temeiul art.26 sau procesul contravenţional a încetat în temeiul art.441 alin.(1) lit.f).

Art.423/10 alin.(4) Cod contravenţional stabileşte că, în cazul constatării contravenţiilor prevăzute la art.104/1, 178 şi 179, agentul constatator este în drept să dispună sistarea executării lucrărilor de construcţie şi să solicite instanţei de judecată aplicarea măsurii de siguranţă prevăzute la art.439/6.

La caz, agentul constatator nu a solicitat sistarea executării lucrărilor de construcţie, nu a constatat existenţa unor riscuri iminente de pe seama construcţiilor vizate.

Instanţa a reţinut, că potrivit pct.19 al Deciziei Curţii Constituţionale nr.33 din 29.03.2028 de inadmisibilitate a sesizării nr.153a/2017 privind controlul constituţionalităţii art.439/4 litera b) şi art.439/6 Cod contravenţional, deşi măsura demolării construcţiilor neautorizate este aplicabilă în cazul comiterii acestor contravenţii, incidenţa ei nu este determinată de existenţa răspunderii contravenţionale pentru fapta săvârşită, ci de existenţa stării de pericol relevată de acea faptă.

La pct.21 Curtea a constatat că, demolarea construcţiei neautorizate nu are ca scop pedepsirea contravenţională a vinovatului, ci asigurarea ordinii publice prin prevenirea consecinţelor negative în cazul unor construcţii realizate cu nerespectarea prevederilor legii.

În contextul prevederilor legale instanţa a menționat că aplicarea măsurii de siguranţă sub formă de demolarea construcţiei neautorizate nu reprezintă o obligaţie legală necondiţionată, ci mai degrabă o prerogativă ce ţine de discreţia instituţională a instanţei. Or, dispunerea aplicării acesteia este dictată în exclusivitate de „scopul înlăturării consecinţelor faptei, a unui pericol ori pentru prevenirea săvârşirii faptelor contravenţionale”, aşa cum este prevăzut expres de art.439/4 Cod contravenţional.

Totodată, instanța a indicat, că se atestă faptul că, agentul constatator atât la remiterea dosarului contravenţional pentru examinare în fond, cât şi ulterior pe parcursul cercetării judecătoreşti nu a demonstrat că necesitatea dispunerii demolării construcţiei neautorizate este necesară în vederea înlăturării unor consecinţe sau a unui pericol, aşa cum este impus de art.439/4 Cod contravenţional, or, scopul preventiv al combaterii contravenţiei date urmând a fi atins prin pedeapsa amenzii aplicate în privinţa contravenientului.

Pe cale de consecinţă instanţa a relevat că, măsura de siguranţă prevăzută la art.439/6 Cod contravenţional impune o justificare motivată a necesităţii aplicării ei, dar nu ca efect imediat şi necondiţionat al constatării vinovăţiei contravenientului în comiterea contravenţiei prevăzute de art.179 Cod contravenţional.

În speţă, instanţa de judecată a apreciat, că măsura de siguranţă nu corespunde gravităţii situaţiei create, mai mult că cauza a fost încetată, persoana nefiind supusă sancţiunii contravenţionale, iar aplicarea măsurii de siguranţă nu trece testul de proporţionalitate dintre fapta comisă şi efectul măsurii coercitiv, nefiind probat nici faptul că construcţiile edificate în s.Scumpia, r-nul Făleşti aduc atingerea normelor de siguranţă, precum şi ar crea un pericol eminent.

Or, lipsa certificatului de urbanism şi a autorizaţiei de construcţie la efectuarea lucrărilor de construcţie de orice tip nu întotdeauna creează premise pentru încălcarea dreptului de

vecinătate prin influenţe inadmisibile faţă de vecini, mai ales că chiar dacă influenţele inadmisibile apar pe parcursul timpului, soluţionarea disputelor respective ţine de competenţa instanţei civile.

Pe de altă parte, aplicarea unei măsuri de siguranţă disproporţionate faţă de consecinţele şi gravitatea faptei săvârşite de contravenient este susceptibilă de a aduce atingere iremediabilă dreptului de proprietate al ultimului, drept garantat de art.46 din Cosntituţia Republicii Moldova şi art.1 a Protocolului nr.1 la Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor omului, fapt inadmisibil. Ingerinţa adusă în exercitarea dreptului de proprietate urmează a fi proporţională scopului legal, circumstanţe neîntrunite în speţă.

Prin urmare, ţinând cont de cele menţionate mai sus, instanţa nu a aplicat măsura de siguranţă sub formă de demolarea construcţiilor neautorizate din sat.Scumpia, r-nul Făleşti, edificate în gospodăria cet.Cernei Sergiu.

Colegiul penal conchide justă soluția instanței de fond în urma verificării materialelor prezentate și consideră că recursul depus de avocatul Osoian Lilian în interesele victimei Friptuleac Grigore este declarativ, care indică situația conform propriei relatări, careva obiecții motivate referitor la netemeinicia hotărârii instanţei de fond nefiind invocate, la fel nefiind invocate argumente convingătoare în susținerea constatărilor sale, iar afirmațiile indicate nu corespund cu faptele stabilite de către instanța de judecată.

Colegiul penal consideră nefondate argumentele aduse în recurs privind dezacordul cu hotărârea instanței de fond și motivarea soluției, deoarece sunt declarative în circumstanțele stabilite pe caz, hotărârea instanței de fond fiind motivată, inclusiv în aspectul încetării procesului contravenţional întocmit în privinţa lui Cernei Sergiu în baza art.179 CC RM, deoarece termenul de prescripție pe caz a expirat, iar soluția instanței de fond este în corespundere cu prevederile art.26 Cod Contravențional al RM, care reglementează, că înlăturarea răspunderii contravenţionale pentru fapta ce conţine elementele constitutive ale contravenţiei are loc în cazul: lit.d) prescripţiei răspunderii contravenţionale.

Faptul că se invocă continuitatea faptei contravenționale nu poate fi reținută, în sensul dat prevederile art.30 al.9 CC RM indică, că în cazul contravenţiei continue şi al contravenţiei prelungite, termenul de prescripţie curge de la data săvîrşirii ultimei acţiuni sau a inacţiunii, iar ultimele acțiuni s-au constatat ca comise de Cernei Sergiu în anul 2010, moment de altfel necontestat de agentul constatator pe caz.

Se resping și afirmațiile invocate în recurs că prin neaplicarea demolării în procesul contravenţional întocmit, instanţa a ignorat faptul că construcţia neautorizată a fost executată de către persoane neatestate în executarea lucrărilor de construcţie și ca rezultat este executată cu încălcarea normativelor în construcţii, fapt ce a dus la lipsa de calitate a ei, cu producerea unui impact asupra bunului imobil, în rezultatul căruia este posibilă prăbuşirea construcţiei neautorizate și afectarea blocului existent, deoarece sunt declarative și nu sunt întărite prin careva probe, totodată s-a constatat intervenirea prescripţiei de tragere la răspundere contravenţională.

La fel se resping și afirmațiile invocate în recurs, că instanta de fond nu s-a expus nici în partea descriptivă și nici în cea decizională în privinţa aplicării măsurii de demolare a construcţiei neautorizate, fapt care a afectat drepturile părţii vătămate, deoarece sunt declarative în circumstanțele stabilite pe caz, de fapt instanța de fond a motivat soluția adoptată, fapt ce rezultă din hotărîrea adoptată.

Colegiul penal ține să menționeze, că instanța de fond a motivat soluția adoptată, totodată la rezolvarea chestiunii privind aplicarea măsurii de siguranță prevăzută de art.439/6 alin.(1)

CCo, instanța de fond a analizat oportunitatea unei astfel măsuri, analizând inclusiv dacă ingerința respectivă în dreptul de proprietate este proporțională gravității încălcării ce i se incriminează prin procesul-verbal cu privire la contravenție lui Cernei Sergiu, astfel că cele invocate de recurent nu pot fi reținute.

Colegiul penal consideră, că eventuala demolare a construcției, după cum solicită recurentul, ar afecta dreptul lui Cernei Sergiu la proprietate garantat de art.1 din Protocolul nr.1 CEDO, or, pentru a fi proporționale, ingerințele trebuie să corespundă cu gravitatea încălcării şi cu sancțiunea destinată să pedepsească gravitatea faptei prejudiciabile (la caz construcția neautorizată).

După cum rezultă din prevederile art.439/4 lit.b) CCo, măsurile de siguranță se aplică în scopul înlăturării consecințelor faptei, a unui pericol ori pentru prevenirea săvârșirii faptelor contravenționale, la caz însă agentul constatator nu a argumentat necesitatea măsurii demolării construcțiilor și care ar fi scopurile ce urmează a fi realizate prin aplicarea măsurii de siguranț respective.

Odată ce nu s-a confirmat faptul că realizarea construcțiilor neautorizate a produs consecințe ce necesită a fi înlăturate, că construcțiile crează pericol, Colegiul penal conchide că demolarea construcției neautorizate reprezintă o măsură excesivă şi disproporționată în raport cu contravenția comisă.

În aspectul dat, ingerința în dreptul de proprietate trebuie nu doar să urmărească un scop legitim conform interesului general, ci şi să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite şi scopul urmărit prin orice măsură aplicată de stat, inclusiv măsurile destinate să reglementeze folosința bunurilor unui individ.

Acest lucru este exprimat de noțiunea de „just echilibru” ce trebuie păstrat între cerințele interesului general al comunității şi imperativele de apărare a drepturilor fundamentale ale omului.

Mai mult, după cum rezultă din materialele cauzei, prin hotărîrea Judecătoriei Bălți sediul Fălești din 15.10.2018, în cadrul judecării cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Friptuleac Grigore împotriva lui Cernei Sergiu privind obligarea la reconstituirea gardului, restituirea bunului, stabilirea hotarului terenului, demolarea construcțiilor și încasarea prejudiciului moral s-a hotărât:

-A fost admisă parţial acţiunea civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Friptuleac Grigore împotriva lui Cernei Serghei privind obligarea la reconstruirea gardului, restituirea bunului, stabilirea hotarului terenului, demolarea construcţiilor şi încasarea prejudiciului moral.

-A fost stabilit hotarul dintre terenul cu numărul cadastral *****, situat în s. Scumpia r-l Făleşti, care aparţine lui Friptuleac Grigore, şi terenul cu numărul cadastral ***** situat în *****, care aparţine lui Cernei Serghei, prin transpunerea în natură aliniamentului 3-4, conform titlului de autentificare a dreptului deţinătorului de teren eliberat la data de 13 decembrie 2006 pe numele lui Friptuleac Grigore *****.

-A fost obligat Cernei Serghei să reconstruiască gardul dintre gospodăria sa, situată pe terenul cu numărul cadastral *****, în *****, şi gospodăria lui Friptuleac Grigore situată pe terenul cu numărul cadastral *****, situat în *****.

-În rest acţiunea s-a respins ca neîntemeiată.

În sensul dat, cerința lui Friptuleac Grigorii de demolare a construcțiilor neautorizate efectuate de Cernei Sergiu a fost respinsă, hotărîrea în cauză avînd puterea lucrului judecat.

Colegiul penal astfel conchide, că în circumstanțele stabilite pe caz, demolarea construcțiilor reprezintă o măsură disproporționată, afirmațiile expuse cu privire la demolarea construcțiilor neautorizate fiind declarative și nu pot fi reținute.

Nu pot fi reținute nici afirmațiile invocate că la sedinţa din 19.07.2023 partea vătămată Grigore Friptuleac și avocatul nu au fost citaţi și nu au participat la examinarea cauzei, deoarece sunt afirmative, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată avocatul Osoian Lilian și Friptuleac Grigore au participat la judecarea cauzei, ulterior prin cerere au solicitat amânarea ședinței stabilite pentru data de 30.06.2023, iar la următoarele ședințe nu s-au prezentat și nu au comunicat motivele neprezentării sale, astfel că nu există careva îngrădire în sensul invocat.

Mai mult, în cazul solicitării persoanei privind amânarea ședinței de judecată sau judecarea cauzei în lipsa sa, acesta urma să-şi asume responsabilitatea pentru realizarea dreptului de recurs asupra hotărârii, respectiv în cazul neprezentării la judecarea cauzei și pronunţarea hotărârii, partea vătămată urma să dea dovadă de diligenţă la realizarea dreptului său de a ataca hotărârea instanţei de judecată, cu care probabil putea să nu fie de acord.

Colegiul penal conchide că, în sarcina instanţei de judecată este de a constata survenirea prescripției tragerii răspunderii penale sau contravenționale în privinţa persoanei atrase la răspundere, finalitatea soluţiei pronunţate fiind anume încetarea procesului contravențional în cazul în care există circumstanţe care exclud tragerea la răspundere contravențională a persoanei vinovate, deoarece lipsește în cazul dat cadrul legal de aplicare a pedepsei în legătură cu prescripţia tragerii la răspundere contravențională prevăzut de legea în vigoare la data comiterii contravenției stabilite în acțiunile persoanei, pentru a nu încălca un drept fundamental prevăzut de art.7 CEDO – nici o pedeapsă fără lege.

La părerea Colegiului penal, soluţia instanţei de fond este una justă, fiind constatat intervenirea prescripției atragerii lui Cernei Sergiu la răspunderea contravenţională în baza art.179 Cod Contravențional al RM, cu încetarea procesului contravenţional, totodată din conținutul hotărârii nu reiese că instanța de fond nu a examinat obiectiv procesul contravențional.

Mai mult, dezacordul cu hotărârea instanţei de fond nu echivalează cu adoptarea hotărârii după solicitarea recurentului, din moment ce s-a constatat intervenirea termenului de prescripție, de fapt recursul fiind formal și nemotivat, iar reeșind din prevederile legale şi materialele cauzei afirmaţiile expuse de recurent nu pot servi drept temei de casare a hotărârii instanței de fond, motiv pentru care recursul se respinge ca nefondat.

În temeiul art.473 al.1 p.1 lit.c Cod Contravențional al RM, Colegiul penal al Curții de Apel Bălți

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul declarat de către avocatul Osoian Lilian în interesele victimei Friptuleac Grigore împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Central din 28.07.2023 în cauza contravențională în privința lui Cernei Sergiu în baza art.179 Cod Contravențional al RM, hotărâre care se menţine fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecător Rotaru Ala

Judecător Burdeniuc Ruslana

Judecător Puşca Dumitru